

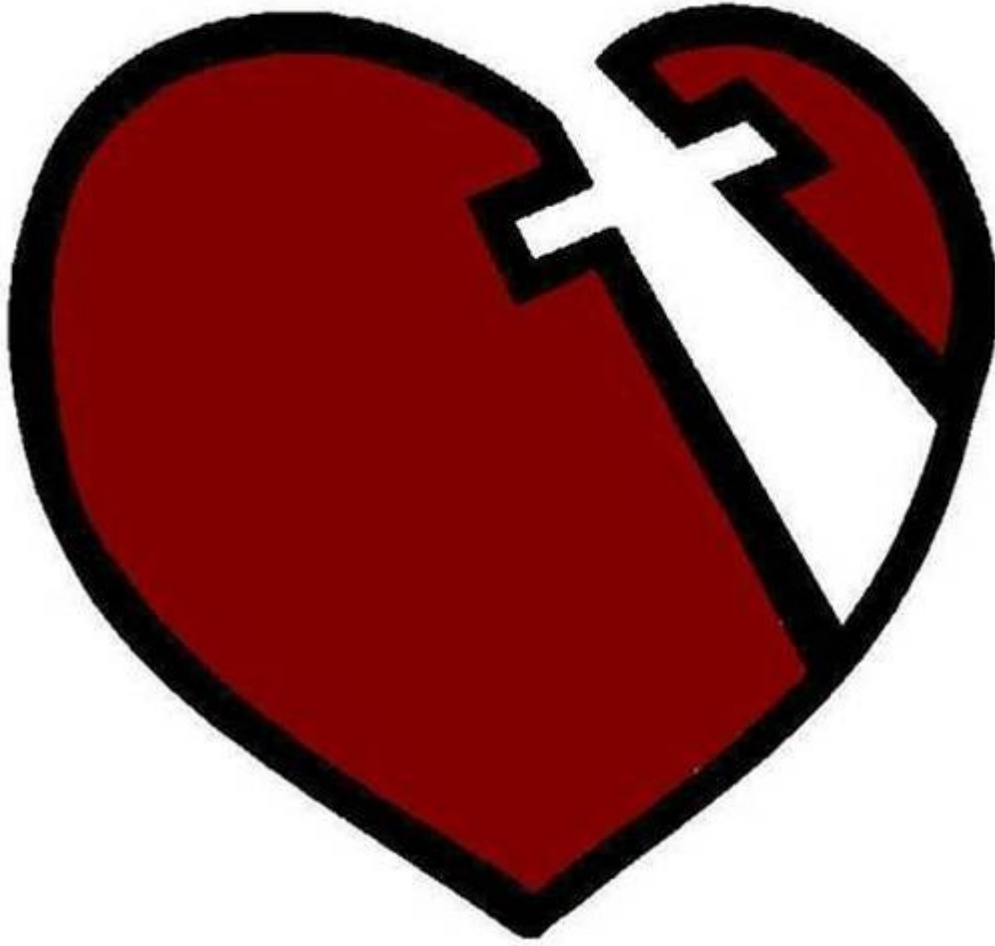
Μέσα στην Εκκλησία κανείς δεν είναι ξένος, δυνατός ή αδύνατος (Μιλτιάδης Κωνσταντίνου, Καθηγητής Παλαιάς Διαθήκης, Κοσμήτορας Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ.)

[/ Πεμπτούσια](#)

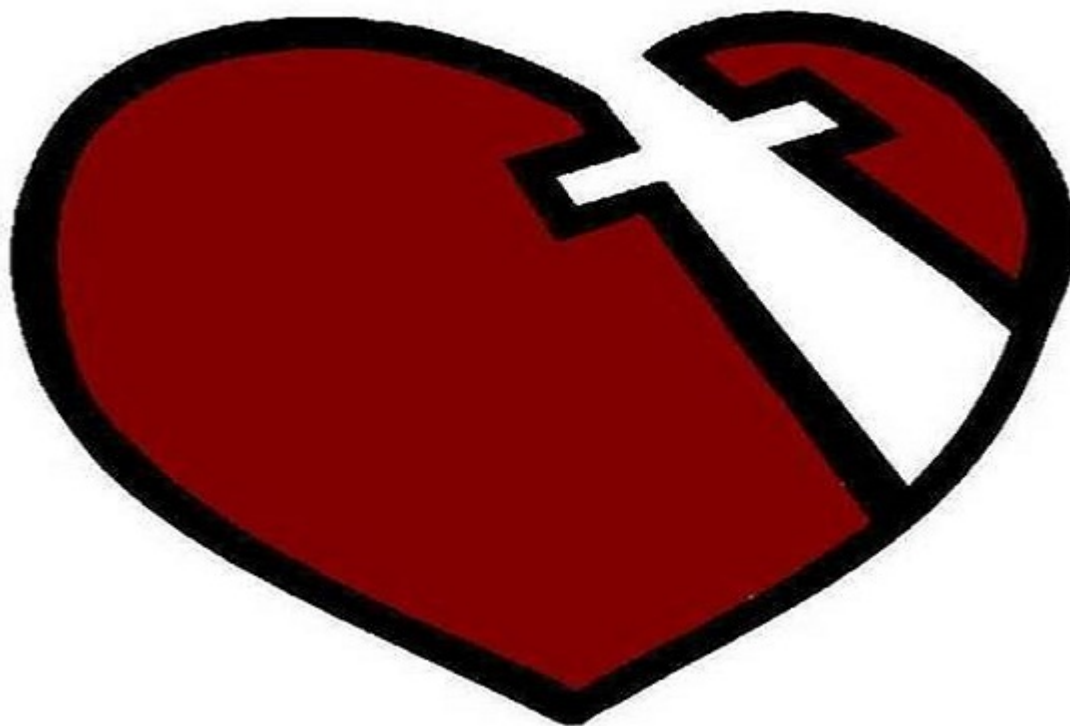

Ο χαιρετισμός του Κοσμήτορα της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ. Καθηγητή Μιλτιάδη Κωνσταντίνου στο Πνευματικό Συμπόσιο μνήμης και τιμής προς τον αοίδιμο Μητροπολίτη Κισιάμου και Σελίνου κυρό Ειρηναίο, με θέμα «ΠΟΛΙΤΙΚΗ και ΘΡΗΣΚΕΙΑ»

Δεν υπάρχει αμφιβολία πως το θέμα “Πολιτική και Θρησκεία” είναι πολύπλευρο και μπορεί να το προσεγγίσει κανείς από πολλές και διαφορετικές οπτικές γωνίες. Όμως στον βαθμό που γίνεται αποδεκτό πως οι θρησκευτικές αντιλήψεις και πεποιθήσεις επιδρούν στον δημόσιο και στον ιδιωτικό χώρο και επηρεάζουν τη λειτουργία των θεσμών και τη διαμόρφωση ταυτοτήτων, η θεώρηση των σχέσεων της θρησκείας με την πολιτική από τη σκοπιά του τρόπου με τον οποίο αυτές καθορίζουν την ποιότητα της συνάντησης του ατόμου με τον Άλλον παρουσιάζει για τον θεολόγο ξεχωριστό ενδιαφέρον.

Πηγή: imgarcade.com

Η μελέτη στην προκειμένη περίπτωση θα μπορούσε να ξεκινήσει από την παρατήρηση του τρόπου με τον οποίο κάποιος συνειδητοποιεί την ένταξή του στην Εκκλησία. Τα μέλη της Εκκλησίας, σε αντίθεση με τα μέλη ενός πολιτικού κόμματος, δεν εντάσσονται σ' αυτήν επειδή συμφωνούν με τις γενικές θέσεις που προκύπτουν από τη Βίβλο, αλλά επειδή ανταποκρίνονται στην πρόσκληση του Χριστού να αποτελέσουν ένα σώμα με κοινό συνεκτικό μεταξύ τους στοιχείο όχι την εξυπηρέτηση των ατομικών τους επιδιώξεων και συμφερόντων, αλλά την αγάπη, το άνοιγμα του ενός προσώπου προς το άλλο. Γι' αυτό τα μέλη της Εκκλησίας δεν είναι "σύντροφοι", μέλη της ίδιας οργάνωσης, αλλά "αδελφοί" που αναγνωρίζουν τον ίδιο Πατέρα. Έτσι, μέσα στην Εκκλησία οι σχέσεις καθορίζονται από την αρχή: «μηδείς τὸ ἑαυτοῦ ζητεῖτω ἀλλὰ τὸ τοῦ ἑτέρου»^[1]. Επομένως, σε μια τέτοια χωρίς ἴχνος ανταγωνισμού κοινότητα ουδείς είναι ξένος, δυνατός ή αδύνατος. Περιγράφοντας αυτή τη συνείδηση της εκκλησιαστικής κοινότητας ο Μέγας Βασίλειος, απευθύνεται στους χριστιανούς των ημερών του με ιδιαίτερα επίκαιρο τρόπο:

Αν χτυπήσει την πόρτα σου κάποιος που πασχίζει να αντιμετωπίσει την ανάγκη του, μη ζυγίσεις τα πράγματα με ανώμαλο τρόπο. Μην πεις δηλαδή, «Αυτός είναι φίλος, είναι ομόφυλος, με έχει ευεργετήσει παλιότερα, ενώ ο άλλος είναι ξένος, αλλόφυλος, άγνωστος». Αν κρίνεις άνισα, ούτε συ θα ελεηθείς. Μία είναι η ανθρώπινη φύση· και ο ένας και ο άλλος είναι άνθρωπος· κοινή είναι στους δύο η ανάγκη, κοινή η φτώχεια. Πρόσφερε και στον αδελφό και στον ξένο· στον μεν αδελφό σου να μη γυρίσεις την πλάτη, τον δε ξένο κάν' τον αδελφό σου. Ο Θεός θέλει να στηρίζεις τους αναγκασμένους, κι όχι να κάνεις διακρίσεις ανάμεσα στους ανθρώπους· δεν θέλει να δίνεις στον ομόφυλο και να αποδιώχνεις τον ξένο· όλοι

είναι ομόφυλοι, όλοι είναι αδέρφια, όλοι είναι παιδιά ενός πατέρα. Υπάρχει κάποιος που τον ξερίζωσε κάποια συμφορά και δεν του έχει απομείνει τίποτα, παρά μόνο η ψυχή και το σώμα του· εμείς όμως, όσος έχουμε γλυτώσει άγευστοι συμφορών, ας μοιραστούμε με εκείνους την ευημερία μας. Ας αγκαλιάσουμε τους αδελφούς μας που μόλις και μετά βίας έχουν διασωθεί^[2].

Στην ίδια γραμμή κινείται και ο αδελφός του Μ. Βασιλείου, ο Γρηγόριος Νύσσης:

Ήρθαν έτσι τα πράγματα, ώστε γύρω μας να αφθονούν οι γυμνοί και οι άστεγοι. Είναι πάμπολλοι οι πρόσφυγες που χτυπούν τις πόρτες μας. Πάμπολλοι είναι και οι ξένοι και οι μετανάστες. Όπου κι αν κοιτάξεις θα δεις χέρια απλωμένα σε ζητιανιά. Για σπίτι έχουν το ύπαιθρο. Κατάλυμα βρίσκουν στις στοές, τις παρόδους και τα ερημικότερα σημεία της αγοράς. Φωλιάζουν σε τρύπες όπως οι νυχτοκόρακες και οι κουκουβάγιες. Το ρούχο τους είναι διάτρητα κουρέλια. Για χωράφι έχουν τη διάθεση όσων δίνουν ελεημοσύνη. Για τροφή, ό,τι τύχει. Πίνουν νερό από τις κρήνες όπως τα ζώα, και για ποτήρια έχουν τις χούφτες τους. Για αποθήκη έχουν την κοιλιά τους, όσο μπορεί αυτή να συγκρατήσει ό,τι μπαίνει μέσα. Τραπέζι τους είναι τα γόνατά τους διπλωμένα. Κρεβάτι, το έδαφος. Μπάνιο, κάποιος ποταμός ή λίμνη, όπως τα έχει προσφέρει ακατέργαστα και κοινά σε όλους ο Θεός. Η ζωή τους είναι πλέον γεμάτη μετακινήσεις και αγριάδα, όμως δεν ήταν έτσι εξαρχής. Ας όψονται η συμφορά και η ανάγκη^[3].

Τα κείμενα αυτά γράφτηκαν πριν από δεκαεπτά περίπου αιώνες, ακούγονται όμως σημερινά. Οι δύο άγιοι αδελφοί δεν υπαγορεύουν ηθικές αρχές που θα πρέπει να νομοθετηθούν από μια υποτιθέμενη χριστιανική Πολιτεία, αλλά προτείνουν μια διαφορετική οργάνωση του βίου που αν υιοθετηθεί από την κοινότητα των πιστών θα δώσει μαρτυρία του οράματός της για το πολίτευμα της Βασιλείας των Ουρανών.

Προς την ίδια κατεύθυνση κινείται και ο άγιος Συμεών ο Νέος Θεολόγος. Ξεκινώντας από τη διαπίστωση ότι το κατεξοχήν πρόβλημα του ανθρώπου είναι η όχι αληθινή σχέση του με τον Θεό, προχωρεί στο έργο του *Κατηχήσεις* σε ριζοσπαστικότερες θέσεις, που φτάνουν μέχρι τη θεώρηση του θεσμού της ατομικής ιδιοκτησίας ως πηγής κοινωνικής ανισότητας και πόνου των ανθρώπων και, κατά συνέπεια, ασυμβίβαστου με τη χριστιανική πίστη^[4]. Με τον τρόπο αυτό ο άγιος Συμεών επικαιροποιεί, αλλά και υπερβαίνει ταυτόχρονα τις σχετικές με τον θεσμό του “σαββατικού” και του “ιωβηλαίου έτους” διατάξεις του Λευιτικού που αποσκοπούν στην επιστροφή της υπεραξίας της αγροτικής εργασίας κάθε 7 χρόνια στους ίδιους τους εργάτες της γης (Λευ 25:6-7) και στην κατάργηση του νόμου της προσφοράς και της ζήτησης στις αγοροπωλησίες γης, καθώς αυτή δεν ανήκει στους ιδιοκτήτες της αλλά στον Θεό και η αξία της δεν καθορίζεται με

βάση τους νόμους της ελεύθερης αγοράς, αλλά με τα χρόνια που απομένουν μέχρι το επόμενο ωβηλαίο έτος (Λευ 25:14-16).

Είναι, κατά συνέπεια, σαφές ότι η ανάληψη συγκεκριμένης δράσης προς την κατεύθυνση της ριζικής αλλαγής των υφιστάμενων κοινωνικών δομών και η συστηματική μελέτη και επεξεργασία κάποιας εναλλακτικής πρότασης για την ισοπολιτεία, τη δικαιοκρασία και την οικονομία που θα αντικαταστήσει τους ισχύοντες εξουσιαστικούς και ωφελμιστικούς όρους της οικονομίας της αγοράς όχι μόνον δεν είναι ασύμβατη με τη χριστιανική πίστη, αλλά απορρέει από αυτήν ως βασικό μέλημα και προτεραιότητα του εμπνεόμενου από το όραμα της Βασιλείας των Ουρανών χριστιανού.

Πεπεισμένος ότι το ίδιο όραμα υπόκειται και στην πρωτοβουλία διοργάνωσης του παρόντος συμποσίου εύχομαι πλήρη επιτυχία στις εργασίες του!

[1] Α΄ Κο 10:24

[2] Μ. Βασιλείου, Ἠθικοὶ Λόγοι ΚΔ΄: Περὶ ἐλεημοσύνης. Λόγος δ΄, PG 32, 1160D-1161A

[3] Τα μεταφρασμένα πατερικά αποσπάσματα προέρχονται από το βιβλίο του Θανάση Ν. Παπαθανασίου *Ο Θεός μου ο Αλλοδαπός*, εκδ. Ακρίτας

[4] Λόγος Θ΄ 171-176
[Βλ. http://www.myriobiblos.gr/texts/greek/symeon_katihiseis.html, όπου αναδημοσιεύεται το σχετικό κείμενο από την έκδοση της σειράς Sources Chrétiennes].